

eller maatte tjente Penge, det er en Betragtning, der kan føre til, at Sælgeren siger: nu maa jeg lægge paa over det hele for at imødegaa den Risiko. Dertil kommer, at vi alle — ogsaa vi Sagførere — helst ere fri for den Slags Processer. Om vi end nok holde af en Proces om store Ting, saa vil dette jo blive Processer om Smaating, som vi Sagførere aldrig bryde os om, saameget mindre de andre Mennesker. Men det kan ikke nægtes, Processer skaber man derved. Naar, det er naturligvis noget, man paa Forhaand kan sige sig selv, at vil man naa en retfærdig Opførelse og ikke nøjes med et „En-to-tre“ efter Kontraktens haarde Bud, saa maa en Domstols Indblanding til og dermed en Proces. Men det er ikke nok med Domstolene, man kan ikke altid nøjes med deres Burdering, saa maa der Burderingsmænd til; det er i de færreste Tilfælde, at Dommeren selv tør sætte sig til at vurdere Skaden. Der er en anden betænkelig Ting, og det er, at disse Burderingsmænd, der nu skulle til at vurdere Tingene, ikke have Aelse om, eller i alt Fald ikke have set hvorledes Tingen var, da den blev overladt Køberen. Ja, var det endda en ny Ting, saa kunne de jo i Reglen vide, hvorledes den ny Ting har været, skønt den kan have været daarligt forarbejdet el. desl. Men hvis det nu var en brugt Ting, er det umuligt for den Burderingsmand, der maatte være efter at Afdragshandleren er sluttet, skal taksere, at vide Udgangspunktet. Dernæst: hvor vanskeligt maa det ikke være at sætte Tabet, for det er ikke blot Meningen at de skulle sige, hvor meget Tingen er værd, det er ikke det alene, han skal vurdere, nej, han skal vurdere, hvormeget Sælgeren har tabt, hvormeget Tingen er gaaet ned i Værdi. Jeg ser ikke rettere, end at det er en meget vanskelig Ting for dem, der ikke ved, hvad den var værd til at begynde med, og det har han ingen Erfaring for selv. Jeg vil indskyde, hvad der ogsaa blev nævnt under Forhandlingerne i Landsstinget, men ikke senere er kommet frem, om det ikke var nok saa godt at have faste Taksatorer. Jeg indser godt Betænelighederne derved, men jeg vil dog endnu en Gang udtale den Tanke. Vi have allerede paa andre Omraader faste Taksatorer, ikke blot ved Landejendomme men ogsaa her i Byen og vel ogsaa uden for Byen ved Skifteretterne, de saakaldte Burderingsmænd og — hvad jeg fremhæver med Tilfredshed — Burderingskoner. Vilde det ikke være rimeligt, om man udnævnte et bestemt Antal af dem til at træffe den Slags Burderinger, fordi man saa, antager jeg, ofte kunde slippe

for at gaa til Retten. Naar Køber og Sælger ikke ere i Tvivl om, at Kontrakten er brudt, altsaa egentlig ikke ere i Uvisshed om Retssforholdet, men hvor det, der er i Vejen, bare er Burderingen af Skaden — i saadanne Tilfælde antager jeg, at de ofte vilde undlade at gaa til Retten og indskrænke sig til at gaa til en af dem, der dog alligevel kom til at bedømme Tabet, og saa sparede man derved Ulejlighed baade for Parterne selv og for Dommerne. Dette synes mig taler for de faste Taksatorer. Paa den anden Side er det ganske vist at skabe Privilegier, hvilket jeg i det hele taget ikke er en Tilhænger af. Men der er ogsaa en anden Ting, hvorved man maatte kunde lempe noget paa dette Forhold, saa at det ikke blev saa haardt for Sælgeren og derfor maatte ikke kom til at virke tilbage paa Køberen i den Grad, som det vil ske, naar man udfæstter ham alle disse uberegnelige Omstændigheder. Det er, hvis man ligesom nu lod Sælgeren have Lov til at tage sin Ting tilbage, men saa bestemte i Loven, at den skulde staa til Løsning for Køberen i en vis Tid — 2—3 Maanedes — det er mig sagt, at der er Afdragssforretninger her i Byen, som ere saa humane, at de altid følge den Regel, og det forekommer mig egentlig, at der var noget at tænke over. Vilde man ikke i Virkeligheden naa tilstrækkeligt ved en saadan Bestemmelse om en Løsningsfrist for Køberen, i hvilken han altsaa kunde saa Tingen tilbage paa de gamle Vilkaar uden at lide noget som helst, mod da at betale, hvad han var skyldig, og saa for Fremtiden holdt sig sin Kontrakt efterrettelig, imens han naturligvis, hvis han ikke indfandt sig i den Løsningsstid, maatte finde sig i at tabe det hele ligesom efter den nuværende Lovgivning; saa var man fri for det uberegnelige med Proces og Burdering. Det andet Punkt, hvor Lovforslaget griber ind for at værne Køberen, er jo altsaa det, at det siger, at det skal ikke være nok til at kunne forlange hele Restkøbsummen, at et enkelt Afdrag eller Rentebeløb er forfaldet, der skal være mindst to Beløb forfaldne og disse Afdragssbeløb skulle tilfammen udgøre mindst $\frac{1}{10}$ af Købesummen for den eller de ubleverede Genstande. Dette forekommer mig i Grunden mere betænkelig end det første. Nærede jeg paa det første Punkt Uingstelse for, at det skal gaa ud over Køberen, naar man berøver Sælgeren for meget af den Ret, han har, nærer jeg endnu mere Frygt derfor her. Naar det er Sælgeren bevidst, at det ikke er nok, at det er eet Beløb, der er forfaldet, men at han skal vente paa to, saa tror jeg rigtignok, det vil føre til, at